

Justerat utkast

Stockholm den 2 oktober 2024

Nacka tingsrätt
mark- och miljödomstolen
mmd.nacka.avdelning4@dom.se

Mål nr M 4638-24**Ang. ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till cementproduktion och därmed sammanhängande vattenverksamhet i Slite, Gotlands län**

Region Gotland efterkommer skrivelsen i aktbilaga 5 och anför följande i frågan om ansökan behöver kompletteras i något avseende.

1. Bullerutbredning och dess påverkan på omgivningen

Region Gotland anser att det inte är acceptabelt att närboende under provotiden kommer att utsättas för så höga bullernivåer som bolaget redovisar. Under utredningstiden förslår bolaget en provisorisk föreskrift gällande buller (P3) som reglerar att buller från verksamheten ska begränsas så att det som riktvärde inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än följande:

55 dB (A) dagtid, kl. 06-18

50 dB (A) kvällar och nätter, kl. 18-06

Den momentana ljudnivån från bostäder får inte, annat än vid enstaka tillfällen, överstiga 55 dB (A) nattetid, kl. 22-06.)

Bolagets förslag överskrider under dygnets alla timmar rekommenderade riktvärden, se :

	Leq dag (06-18)	Leq kväll (18-22)	Leq natt (22-06)	Leq lördag, söndag och helgdag (06-18)
Utgångspunkt för olägenhetsbedömning vid bostäder, skolor, förskolor och vårdlokaler	50 dBA	45 dBA	40 dBA	45 dBA

Region Gotland anser därför att bolaget behöver inkomma med utredning som visar och motiverar de åtgärder och anpassningar som krävs för att nå ned till de rekommenderade riktvärdena och i förekommande fall utredning med förklaring till varför det inte skulle vara möjligt att begränsa bullret till dessa rekommenderade riktvärden. Vidare bör i en sådan utredning även ingå att redovisa bullerpåverkan på annat än bostäder, så som näraliggande stränder och besöksverksamhet (butiker, restauranger, caféer och liknande). Det behövs för belysning av på vilket sätt den framtida utvecklingen av Slite som ort påverkas av den sökta verksamheten.

2. Anläggande av ny pir inom hamnområdet

Den påverkan som anläggandet av den Norra piren kan medföra bör bedömas i ett större perspektiv. Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att piren kommer att påverka landskapsbilden, men även att det enbart kommer förändra landskapsbilden i viss mån samt att landskapsbildens karaktär förblir densamma, men att den nya större piren kommer att förstärka intrycket av hamnverksamhet. Av bilagorna till miljökonsekvensbeskrivningen saknas dock vidare utredning av hur piren och den ökade fartygstrafiken kan komma att påverka Slite samhälle, med dess invånare samt verksamheter. En del av piren anläggs inom område där markanvändningen prövats i en detaljplaneprocess, medan övrig del anläggs inom område som inte tidigare utretts inom en sådan process. Piren och tillkommande trafiks påverkan bör även utredas utifrån påverkan på omgivande verksamheter såsom skyddade områden, öarna, besöksverksamhet, småbåtshamnen och de övriga landskapsbildsvärden som riskerar att påverkas. En landskapsbildsanalys kan innehålla, hur strukturen sett ut, hur man anländer till Slite, hur villaområdet norr om och söder om fabriken påverkas, hur utblickar från omgivningen påverkas.

3. Dagvattenhantering

Dagvattenhanteringen, och de villkor som är kopplade till den, bör motsvara de krav som kommer att behöva ställas i den detaljplan, som är under framtagande. Det föreslagna villkoret 11 innebär inte tillräckliga försiktighetsmått. Fördröjning och rening ska ske av dagvatten från hela områdets ytor, inte bara de nytillkomna ytorna. Sandfångstbrunnar kan inte anses utgöra ett reningssteg. Dagvattenhantering ska ske enligt de reningskrav som bland annat finns i Region Gotlands dagvattenhandbok. Det bör vara robusta dagvattenlösningar som inte är skötselkrävande. Region Gotland anser därför att utredningen om dagvattenhanteringen i bilaga A2 till miljökonsekvensbeskrivningen behöver kompletteras.

4. Utsläpp till och påverkan på luft

Bolaget behöver inkomma med kompletterande utredning för att omhänderta och redovisa följande.

Gränsvärdena för luftföroreningar i form av partiklar (PM10), överskrids flera dagar per år i

Visby där luftmätningar sker. Föroreningen bedömts vara kopplad främst till vägtrafik, halkbekämpning och städning. Luftföroreningssituationen i Slite är oklar då Region Gotland inte utför mätningar där. Eftersom en del i problematiken med överskridande i Visby troligtvis består av att materialet i halkbekämpningen består av kalkstenskross kan det antas att det också finns viss problematik med höga halter partiklar i Slite. Detta på grund av verksamheten i och kring cementindustrin och trafik som för med sig kalkhaltigt damm.

Det är osäkert om MKN-luft kan bedömas korrekt, eftersom den landbaserade trafiken på marken modelleras i luftutredningen utifrån HBEFA emissionsfaktorer. När det gäller ej avgasrelaterade partiklar anses emissionsfaktorerna mycket osäkra och det anges i modellen att emissionsfaktorerna bara gäller för centrala Europa (Tyskland, Österrike, Schweiz och Frankrike). För Sverige och Norge hänvisas till att använda NORTRIP-modellen som ett alternativ (källa Trafikverket).

Tekniken i CCS-anläggningen bygger på att aminer tillsätts. Det innebär att det kommer att uppstå luftutsläpp av helt nya ämnen/föreningar: aminer, nitraminer och nitrosaminer. Det framkommer att nitrosaminer utgör ett potentiellt miljö- och hälsohot då de har en påvisad miljötoxitet och är potentiellt cancerframkallande. När det gäller nitraminer saknas det information om de hälsofarliga egenskaperna. Det framkommer också i verksamhetens ansökan att det finns risk för deposition av dessa ämnen i området vid Tingstäde träsk som är Gotlands största dricksvattentäkt. Utsläpp av aminer riskerar också att utgöra en luktstörning i omgivningen kring anläggningen.

När det gäller dessa ämnen/föreningar så är det mycket viktigt att försiktighetsprincipen ligger till grund för de försiktighetsmått som villkoras i ansökt miljötillstånd då det är oklart hur stor negativ påverkan ämnena/föreningarna har på människors hälsa och miljön. De kumulativa effekterna bör också bedömas.

Bolaget behöver inkomma med kompletterande utredning hur CCS-tekniken påverkar PM10 och PM2,5 i och runt Slite. Bolaget behöver lämna åtagande om att mätning ska ske som dygnsmedelvärde, att redovisning ska ske när dygnsmedelvärdet överskrider och att redovisning ska ske av de åtgärder som bolaget avser vidta i det fall dygnsmedelvärdet överskrider.

Bolaget behöver inkomma med redogörelse av hur bolaget kommer att hantera mängden CKD (Cement Kiln Dust/cementugnsstoff) som uppstår och hur den hanteringen skiljer sig från dagens hantering. Bolaget har redovisat att eldning av avfall kommer att ske. Bolaget behöver inkomma med redovisning gällande hur bolaget avser att minska användningen av farligt avfall.

Bolaget behöver lämna redovisning som visar att luftutsläppen av t ex aminer inte kommer att negativt påverka Slite samhälle eller Tingstäde träsk.

5. Klimatanpassning

Bolaget bör inkomma med redovisning gällande på vilket sätt bolaget avser att arbeta med klimatanpassning för den sökta verksamheten.

6. Frågor kring och säkerhetsrapport och riskbedömning

I bilaga C säkerhetsrapporten saknas en analys av riskerna som ska leda till en slutsats och bedömning av behovet av egen beredskap och övriga nödvändiga åtgärder för att kunna hindra eller begränsa allvarliga skador på människor eller miljön vid en olycka.

I bilaga B11 visas spridningsberäkningar i ett CFD-underlag. Region Gotland önskar att spridningsberäkningarna illustreras tydligare, exempelvis på ett kartmaterial i olika skalor där det tydligt framgår inom vilka områden som påverkas både av koldioxid och av vattenfri ammoniak.

7. Den allmänna vägen Storgatan

Varken i den tekniska beskrivningen eller i bolagets ansökan i övrigt nämns den allmänna väg (del av Storgatan) som löper från korsningen vid Apoteksgatan och fram till Lännavägen. I dagsläget är det Trafikverket som är väghållare, men verket har inlett en process syftande till att överlåta väghållaransvaret till Region Gotland. Utifrån bolagets redovisade kartmaterial synes vägen vara införlivad i bolagets verksamhetsområde. Region Gotland efterlyser bolagets kommentarer kring detta, ~~och~~ en redovisning av bolagets skäl för en stängning av nämnda väg samt en redovisning av vilka åtgärder som bolaget kommer att vidta för säkerställande av att nuvarande trafik omhändertas när nämnda väg stängs.

Som ovan

Karin Hernvall

Bilaga Regionstyrelsens beslut den 2 oktober 2024.